

BİZE SORUYORLAR

Bankalardan kredi almak hangi durumda helal olabilir?

Kredi, faizli borç demektir. Faiz de İslâm dininin en ağır yasaklarından biridir. Çok zor şartlar altında kalan bir Müslüman, nasıl ölmek için domuz eti yiyebilirse faizden de ancak bu kadar kötü bir şart altında yararlanabilir.

Başta gelen ilk maddî sıkıntıda hemen krediye, faize yönelmek doğru bir davranış olamaz. "Haramları mubah kılan zaruret", herkesin istediği şekilde yorumlayabileceği esnek bir kavram değildir.

"Çok zor durumdayım, kredi alamaz mıyım?" sorusuyla sıkça karşılaşılıyor. Unutulmamalıdır ki maddî açıdan rahat durumda olanlar zaten faizli borç alarak kendilerini sebepsiz yere sıkıntılara sokmazlar! Asıl zor duruma düşüldüğü anda faizden uzak durmak gerekir. İmtihan tam da burada devreye girmektedir. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

Sizi biraz korku, biraz açlık; mallardan, canlılardan ve ürünlerden eksiltme ile yıpratıcı bir imtihandan geçireceğiz; bundan kaçış olmaz. Sen sabır gösterenlere müjde ver. Onlar, başlarına bir sıkıntı gelince şöyle derler: "Biz, Allah'a aidiz. Zaten, ona döneceğiz". Rablerinin her türlü desteği ve iyiliği onlarıdır. Yola gelenler de işte onlardır. (Bakara 2/155-157)

Başka bir ayette ise şöyle buyrulur:

Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah muhakkak sabredenlerle beraberdir. (Bakara, 2/153)

Bu yüzden Müslüman her türlü sıkıntıya rağmen sabretmeli, daha çok çalışmalı ve asla harama tevessül etmemelidir.

Ticarette nakit sıkıntısını aşmak için bankadan kredi çekilebilir mi?

Ticaret kolay bir şey değildir. Birçok sorunun yaşanması normaldir. Tabii bunların ilki, para, yani nakit sıkıntısıdır. Zora düşmeyen hiçbir insan sadece keyif olsun diye faizli borç almaz! Faizli borç arayan, zaten sıkıntıya düşmüş kişidir. Ama Allah Teâlâ buna rağmen kesin bir dille faizi haram kılmış ve bunu bile alanları, bunda ısrar edenleri kendisine ve resulüne savaş açmış saymaktadır.

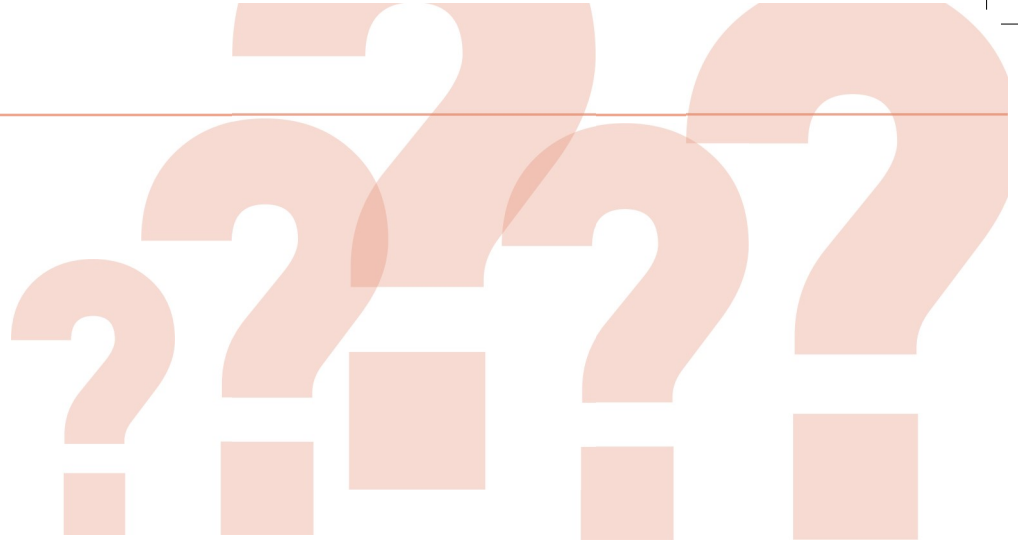
Ticarette uğraşanlar nakit sıkıntılarını daima göz önünde bulundurmalı ve ayaklarını yorganlarına göre uzatmalıdırlar. Bu tür ticarî sıkıntılar karşısında hemen faize yönelmek doğru değildir. Mümkün olan her şeyi denemek ve sabretmek gerekir. Bunun da dünya imtihanının bir parçası olduğu unutulmamalı, tercihler buna göre yapılmalıdır.

Dârülharp sayılan bir ülkede faiz almak caiz midir?

Hanefî mezhebinden İmam Ebû Hanife ile İmam Muhammed'e göre gayrimüslimlerin ülkesinde (dârülharp) bulunan bir Müslüman, o ülkenin vatandaşıyla faizli işlem yapabilir. O şahıs isterse orada Müslüman olmuş ve henüz İslâm ülkesine (dârü'lislam'a) geç etmemiş olsun.

Fakat Hanefilerden İmam Ebû Yusuf bu görüşte değildir. Çünkü İslâm ülkesine girmesine müsaade ettiğimiz bir gayrimüslim (müste'men) burada faizli işlem yapamayacağına göre bir Müslüman da onların ülkesinde bu işlemi yapamaz.

Mâlikî, Şâfiî, ve Hanbelî mezheplerine göre de faiz her yerde yasaktır. Çünkü faizi yasaklayan ayet ve hadislerde "dârü'lislam'da haramdır, dârülharp'ta değil" gibi herhangi bir yer ayrımı yoktur.

Eğer yiyorlarsa dârülharp ahalisine ölmüş hayvan eti ve domuz satmada ve onlarla kumar oynamada da aynı ihtilaf geçerlidir. Ebû Hanife ve İmam Muhammed'e göre bunlar da yapılabilir.

Her iki tarafın da görüşleri incelendiğinde faizin herhangi bir yer ayrımı olmaksızın her yerde haram olduğu açık bir şekilde görülmektedir. Bu konudaki ayet ve hadisler kesinlikle dârülişlam – dârülharp ayrımı yapmaktadır. Dolayısıyla bir Müslümanın hiçbir ülkede faiz alıp vermesi caiz değildir.

Bankaların yüzde sıfır faizli dedikleri kredileri almak caiz midir?

Kredi faizli borç demektir. Hiçbir banka faizsiz borç vermeye yanaşmaz. Dosya masrafı adı altında da olsa verdikleri borçtan gelir elde etme yoluna giderler. Bugün 100 lira verip daha sonra 101 lira almak faizdir. Bankaların "komisyon", "dosya masrafı" adı altında aldıkları da faizdir. Bu, insanları kandırmaktan başka bir şey değildir. Dikkatli olmak gerekir.

Banka hesaplarında istenmeden oluşan faiz fakirlere verilebilir mi?

Faiz parasından hiçbir şekilde istifade edilmesi caiz değildir. Bunun ihtiyacı olanlara verilmesi uygun olur. Çünkü o para, sahibi bilinmeyen mal hükmünde olur. Zira banka o parayı geri alamaz. Faiz de haramdır, tek yol onu muhtaçlara vermektir.

İşlam hukukunda haramlar ikiye ayrılır.

Birine haram li aynihî denir ki bu, "kendi yapısında haramlık olan şey" demektir. Domuz eti, şarap ve ölü hayvan eti böyledir. Bir Müslüman bunları tüketemeyeceği gibi bir başkasına da veremez.

Diğerine haram li gayrihî denir ki bu da "kendisinde haramlık olmayan; ama kazanma şekli haram olan şey"

demektir. Faizden kazanılan para böyledir. O para ile, alın teri silinerek kazanılan para arasındaki tek fark; onu kazanma şeklidir. Bu da sadece kazanan kişiyi ilgilendirir.

Bakara sûresinin 278. ayeti, tahakkuk eden faizin alınmamasını emreder. Ancak halihazırdaki bankalar alınmayan faizleri kendi hesaplarına iade edemezler. Onları ayrı bir hesapta biriktirerek başka yerlere aktarırlar. Bu sebeple banka faizleri, sahibi bilinmeyen mal hükmüne girer. Bu durumda o paranın bankadan alınıp maddî açıdan zor durumda olanlara verilmesi caiz olur. Verirken de bunun faiz parası olduğunu söylemek gerekmez. Çünkü alan kişi, onun faiz parası olduğunu bilirse bundan rahatsızlık duyabilir. Ayrıca bu parayı veren kişinin faiz aldığı bilmesi de iyi olmaz. Zira günahları açıklamak değil; örtmek gerekir.

Bankaların likit fonlarında para değerlendirmek caiz midir?

Faizli bankalara ait likit fonlara gelir amaçlı olarak yatırım yapmak caiz değildir. Çünkü bu tür bankacılık sisteminde likit fonlara yatırılan paralar, helal-haram ölçüsü dikkate alınmaksızın çok büyük bir oranda faizde değerlendirilmekte ve bu şekilde elde edilen gelirin bir kısmı yatırımcılara yansıtılmaktadır. Faiz gibi haram yollarla gelir elde etmek ise caiz değildir.

